SVOBODA СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 88. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 11, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 11-го ТРАВНЯ 1995 р. Ч. 88. РІК CII.

ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ ВІДЗНАЧЕНО ПАРАДОЮ

Київ(УНІАР).— Тут у вівторок, 9-го травня, з нагоди 50-річчя перемоги над гітлерівською армією, на Хрещатику відбулася військова парада, яку прийняв віцепрем'єр-міністер, міністер оборони України Валерій Шмаров.

Першим пройшов батальйон ветеранів Другої світової війни, тоді батальйон Академії Збройних Сил України, представники всіх військових навчальних закладів столиці, батальйон аеромобільних військ з Житомира, моряки Севастопільського Військово-Морського Інституту, морські піхотинці з Теодосії, частини прикордонних військ, підрозділи Національної Ґвардії, внутрішньої та конвойної охорони, міліційний батальйон Академії Міністерства Внутрішніх Справ, військова оркестра.

Міністер оборони, вітаючи учасників паради і гостей, сказав: "Довгим і тяжким був шлях до перемоги. Крізь полум'я і кров, через смерть, гіркоту поразок і радощі перемог ішов наш нарід до світлого дня. При визволенні України було проведено понад 20 великих операцій, у яких взяли участь 7.5 мільйонів вояків. Майже 4,000 визволителів України за ратні подвиги удостоєні звання Героїв Совєтського Союзу. Ми схиляємо голови перед пам'яттю героїв, віддаємо шану кожному, хто брав участь у цій війні, якої б національности він не був. Ми ніколи не забудемо безсмертний подвиг солдата-визволителя. Він вистояв, зберіг цивілізацію, дав можливість жити і творити нинішнім поколінням.

Будуючи незалежну державу, Україна послідовно проводить політику миру, рівноправних партнерських відносин з усіма країнами, і в першу чергу, з країнами Співдружности Незалежних Держав. Нас об'єднують спільна історія, релігя, економічні і геополітичні відносини, що складалися віками й десятиріччями.

Основою військового будівництва і воєнної політики України є воєнна доктрина, оборонного характеру. Але оборонний характер воєнної доктрини не зменшує, а навпаки, значно підвищує необхідність високої бойової готовности збройних сил. Україна поважає суверенітет і політичну незалежність інших країн, до жодної з них не має територіяльних претенсій, суворо дотримується засад недоторканости існуючих кордонів, робить усе можливе для того, щоб зміцнювалися і мужніли її збройні сили".

Після паради відбулася врочиста цермонія покладання квітів до могили Невідомого вояка в Парку Слави. В церемонії взяли участь Президент України Леонід Кучма, голова Вер-ховної Ради України Олек-сандер Мороз, представники Уряду, Міністерства Оборо-ни, ветерани війни, представники дипломатичного корпусу, які хвилиною мовчання вшанували пам'ять синів і дочок українського народу, котрі віддали своє життя за волю і незалежність України.

Відзначено 50-ту річницю перемоги і в інших містах України. Наприклад, в Одесі 8-го травня відбулася науково-практична конференція "Україна і Друга світова війна", зорганізована обласними організаціями Конґресу Українських Націоналістів (КУН), Народного Руху України (НРУ), Української Республіканської Партії (УРП) та міським товариством "Просвіта".

Конференцію благословив Митрополит Нестор Одеський та Балтський Української Православної Церкви Київського Патріярхату. З промовами виступили: доцент Одеського Державного Університету Василь Барладяну, голова Одеського філісофського товариства Авенір Уйомов, представник Одеського Інституту Сухопутних Військ Олексій Волович та інші.

Учасники конференції в ухваленій резолюції вимагають: вилучення із науково-го вжитку понять "Велика Вітчизняна війна" та визволення України 1944 року як таких, що не відповідають реаліям тогочасної дійсности; розширення джерельної бази наукових досліджень з проблем Другої світової війни, в тому числі й за рахунок архівних матеріялів 3-го Райху, Народного комісаріяту внутрішніх справ (НКВС), Комітету Державної Безпеки (КДБ), світової преси та спогадів очевидців і учасників війни; вироблення нової науково-обґрунтованої концепції Другої світової війни, базованої на правдивих історичних фактах та документах.

У вівторок, 9-го травня, у церкві Різдва Христового УПЦ КП відбулася Панахида за спомин душ жертв Другої світової війни.

Бжезінскі вірить в Україну

Київ(УНІАР).— У п'ятницю, 5-го травня, з Литви надійшло повідомлення, що там у ці дні перебуває відомий американський політолог Збіґнєв Бжезінскі. Він взяв участь у міжнародній конференції, що відбулася у Вільнюсі, виголосивши доповідь "Від комунізму до демократії: досвід Польщі і Литви".

З. Бжезінскі, згадуючи про Україну, зазначив: "Стабільність і безпека Европи значною мірою залежить від розвитку подій в Україні. Цій країні я відводжу велику ролю на старому континенті. Із збереженням Україною незалежности зростатиме й европейська безпека. Якби сталося її об'єднання з Російською Федерацією, безпека б зменшилась. У ЗСА слідкують за подіями, аналізують у нещодавно створеному комітеті 'ЗСА—Україна', який об'єднує чимало відомих у минулому політичних діячів".

Делеґація Руху відвідує ЗСА та Канаду

Ню Йорк (УККА). — На зустріч з українськими громадами ЗСА та Канади прибуває голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл з делегацією, до якої входять: Атена Пашко, Богдан Бойко, Олекса Гудима, Богдан Костинюк, Ігор Тарасюк, Борис Іваненко, Йосип Штогрин, і Іван Лозовий.

Від 10-го до 18-го травня 1995 року відбудеться ряд зустрічей з українськими громадами в такому порядку: 11-го травня о год.7-ій вечора зустріч з громадою Вашінґтону в будинку св. Софії 2615 30th Street N.W.У суботу, 13-го травня, делеґація виступить перед громадою у Філядельфії о год. 2-ій по полудні в будинку Українського Культурно-Освітнього Центру, неділя, 14-го травня, год. 4:30 по полудні зустріч з громадою Чикаґо в Українському Культурному Осередку. Звідтіль делеґація поїде до Ка-нади, де у вівторок, 16-го травня, відбуде ряд зустрічей у Торонто.

У поворотній дорозі в Україну, В. Чорновіл та члени делеґації зупиняться 17-го травня у Ню Йорку, де будуть мати зустріч з представниками громадських організацій та громадою, що відбудеться о год. 6:30 вечора в залі Українського Народного Дому.

Фільмовий Інститут покаже український фільм

Вашінґтон. — Тут у Кеннеді Центрі, де постійно виставляються фільми спозоровані Американським фільмовим інститутом, у травні в суботу 20-го і неділю 21-го буде показаний вперше український фільм „Ніч питань" з англійськими підписами.

Про це подає АФІ, як також в ілюстрованому виданні із програмою фільмів на травень, знаходимо одну світлину із фільму та відповідні пояснення до нього.

У поясненнях інформується, що „Ніч питань" із сучасною тематикою — це праця української режисерки Тетяни Магар, яка вже виготовила ряд фільмів для телевізії, а між ними відому п'єсу Теннесі Вілліямса „Скляний звіринець". „Ніч питань", подають в інформаціях АФІ, це її перший самостійний фільм і він здобув на міжнародному фестивалі в Ялті минулого року друге місце. Тепер покажуть його вперше американській публіці із англійським текстом. Фільм для американської публіки ще і тим цікавий, що в ньому грає в головній ролі молода американська громадянка українського роду Люба Демчук.

При тому в інформаціях АФІ подається також короткі життєписи так Т. Магар, як і Л. Демчук та їхні дотеперішні кар'єри.

Фільм, що зображує зусилля троє людей жити в теперішних обставинах в Україні та затримати моральні засади плянується відтак виставити після прем'єри в Кеннеді Центрі на міжнародних фільмових фестивалях в ЗСА і Канаді. У обох виставах, організованих престижевим АФІ, візьме особисто участь режисер Т. Магар. Початок вистав 20-го о год. 8:30 вечора, а 21-го о год. 4-ій по полудні. Надіються що акторка Л. Демчук буде також присутня.

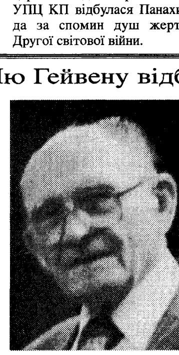
КИЇВ.— Доповідаючи у Верховній Раді, віцепрем'єр-міністер І. Мітюков поінформував, що на сьогодні межа малозабезпечености в Україні складає 3 міл. 685,000 карбованців на місяць, а заборгованість з невиплаченої заробітньої платні становить понад 12 трильйонів карбованців і ще 12 трильйонів — заборгованість за невиплачені пенсії та інфляційні компенсації. Отже, якщо встановити рівень заробітньої платні на межі малозабезпечености, то це приведе до збільшення бюджетних витрат на 274.1 трильйона карбованців, а вслід за цим ціни зростуть у 2.5—3 рази, вважає Мітюков. Тому Уряд пропонує затвердити величину сукупного середньомісячного доходу, що дає право непрацездатним громадянам отримувати допомогу в сумі 1 міл. 730,000 кар., як це і передбачено розрахунками до держбюджету на 1995 рік.

СТИПЕНДІЇ УАО

Дітройт. — Фундація Українсько-Американського Осередку повідомляє студентів та організації стейту Мишиґен, що аплікації на цьогорічну фінансову допомогу вже готові. Інформації і деталі можна отримати листовно або телефонічно. Адреса: Ukrainian American Center Foundation, Inc., 503 Oxford Cout Roshester Hills, Mish. 48307-4527; tel.: (810) 852-1570. Аплікації приймається до 30-го червня 1995 року.

Округа УНС Ню Гейвену відбула Річні збори

Віллімантик, Конн. (Т. Сливінський). — Тут в залі УНДому в неділю, 26-го березня, в присутності 24 секретарів, делеґатів, голів відділів і членів відбулися Річні загальні збори. Шкода, що на 14 Відділів було заступлених тільки вісім. Бракувало 12, 23, 52, 101, 350 і 390 Відділів.

В. Василенко

Голова Округи Володимир Василенко відкрив збори в год. 2-ій по полудні, в присутності предсідника УНСоюзу Уляни Дячук.

Після затвердження програми зборів У. Дячук попросила провести молитву за померлих членів. Президію зборів вибрано: предсідник проф. Іван Телюк, Тарас Сливінський — секретар. Протокол з минулорічних зборів відчитав Т. Сливінський, який прийнято без змін.

Голова Округи В. Василенко обширно звітував про діяльність Округи. Дякував секретарям, які причинились своєю працею до осягнення 122 відсотків назначеної квоти. Дуже гарний осяг Округа мала у відзначенні 100-літнього ювілею щоденника „Свобода" і УНСоюзу.

Завдяки голові Округи В. Василенкові і голові ювілейного комітету проф. І. Телюкові, а також секретареві 277-го Відділу О. Гладунові, свято вдалося надзвичайно гарно, було 233 присутніх, а також стейтові достойники. Між іншим, сенатор Ліберман мав гарну промову про УНС і про Україну.

Відтак звітували секретар Т. Сливінський, касир Григорій Ґіна і голова Контрольної комісії Мирослав Троян.

Після звітування проф. І. Телюк говорив про бенкет з нагоди ювілеїв щоденника „Свобода" і УНСоюзу, який відбувся 15-го квітня 1994 року в залі УНДому в Гартфорді. Він попросив прочитати протокол з обрахування бенкету. Тут затяглась довша дискусія і після деяких уточнень все полагоджено позитивно.

Голова Контрольної комісії уділив вотум довір'я уступаючій Управі.

За внеском Д. Стеця і підтримкою І. Гайди переобрано минулорічну Управу: голова — В. Василенко, заступниця — Ірена Олійник, секретар — Т. Сливінський, касир — Григорій Ґіна; Контрольна комісія — М. Тро-

(Закінчення на стор. 4)

Республіканські сенатори пропонують бюджет

Вашінґтон. — Після кількамісячних обіцянок у вівторок, 9-го травня, республіканські сенатори замаркували історичну подію своєю пропозицією бюджету, котрий представлено зі справжніми підрахунками долярів і центів, якими мають надію збалянсувати державний бюджет, беручи під увагу зменшення урядових витрат майже на суму 1 трильйона долярів впродовж наступних сімох років.

Згідно з їхнім пляном заощадження будуть майже у кожній урядовій ділянці за виїмком програми Соціяльного забезпечення, якої зовсім не будуть торкати, як і ділянку правоохоронних органів, де, навпаки, пропонується на 20 відсотків збільшити фонди. Військові витрати будуть заморожені без жодних підвишок на покриття інфляції. Цей плян назвали республіканські сенатори буджетовою резолюцією та уважають це першим кроком важкої мандрівки впродовж решти року, що напевно стане неабиякою політичною аферою. Республіканці з Палати Репрезентантів свій проєкт мають запропонувати в найближчих днях.

На думку демократів запропонований республіканськими сенаторами бюджет має замало точних подробиць, що вказує про брак їхнього розуміння цілого процесу зменшення видатків. Зокрема демократи критикують брак подробиць, щодо заощадження грошей на програмі Медікер. Республіканці натомість мають в пляні справу зменшення видатків Медікер передати окремій комісії, до якої входитимуть як республіканці так і демократи.

У Львові відбудеться ювілейний конґрес

Львів. — (М. Лабунька). — Тут у днях 15–20-го травня ц. р. проходитиме Міжнародний науковий слов'яномовний конґрес, присвячений 400-літтю Берестейської і 350-літтю Ужгородської Уній. Конґрес від довшого часу приготовляла Наукова комісія Синоду ієрархії Української Греко-Католицької Церкви враз із Організаційним комітетом на місці у Львові.

До участи в конґресі були запрошені вчені спеціялісти різних конфесій з багатьох країн Европи й Америки. Всіх зголошених учасників і учасниць — доповідачів понад 50. Більшість доповідей відносяться до різних ділянок церковно-релігійного, культурного й політичного життя України й суміжних країн, передовсім коли йдеться про цю історичну добу, коли були заключені згадані унії Православної Церкви в Україні й Білорусі із Римською Вселенською Церквою. Пленарні й секційні засідання конґресу відбуватимуться у Актовій залі в головному навчальному корпусі Львівського Державного Університету ім. Івана Франка. У середу, 17-го травня замість засідань відбудеться прогулька учасників конґресу — доповідачів і гостей — до Ужгороду, столиці Закарпаття.

Конґрес проходитиме під патронатом Кардинала і Патріярха Мирослава Івана Любачівського, Синоду ієрархії Української Греко-Католицької Церкви й навчальних та наукових інституцій, таких як: Український Католицький Університет в Римі, Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, Український Вільний Університет у Мюнхені і Львівський Державний Університет ім. Івана Франка.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ З ОФІЦІЙНИМИ відвідинами перебував прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Рабін, який у понеділок, 8-го травня, зустрічався з багатьма чільними членами Конґресу та переконував їх у тому, щоб не зменшували обіцяної допомоги Ізраїлеві чи його арабським партнерам пов'язаних з мировими переговорами Близького Сходу. За згодою Білого Дому Ї. Рабін підкреслив важливість того, щоб ЗСА дотримали своєї обіцяної допомоги Єгиптові, Йорданії та Палестинській Визвольній Організації, які намагаються дійти до замирення з Ізраїлем. Він також не завагався зазначити, що саме щедра допомога ЗСА Близькому Сходові є ключевими стовпами мирного процесу.

АМЕРИКАНСЬКІ ТУРИСТИ, що звичайно літом заливають Европу, в цьому році мусять добре застановлятися чи подорожувати поза границями ЗСА з приводу девалюації американського доляра. Від грудня минулого року доляр впав у відношенні до німецької марки на 14 відсотків і цей спад відчувають вже тепер сильно всі бюра подорожей у ЗСА, що звичайно мали багато охочих відвідувати літом Европу.

ДЛЯ ОБОРОНИ ЄДИНОГО досі оскарженого у масакрі в Оклагома Сиди Тимоті МекВейта призначено тепер адвокатом Стівена Джовнса з Енід, Окла., який відомий з провадження важливих процесів. Два інші пропоновані адвокати не згодилися на оборону такого клієнта. Новий адвокат і його клієнт вже зустрілися у в'язниці на перші вступні розмови.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН вимагає тепер, щоб закон про акти тероризму був якнайскорше схвалений обома законодавчими тілами. Це бажання він висловив всідаючи на літак до Москви, яким він полетів на святкування 50-річчя закінчення війни і переговори з Борісом Єльциним.

ВІДОМИЙ ІЗ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТИ і пропаґанди добровільного самогубства невилічимо хворих д-р Джек Кеворкіян був знова свідком добровільного закінчення життя священика Унітарної церкви Джана Еванса. Це було 22-ге самогубство, свідком якого був д-р Дж. Кеворкіян саме два тижні після того, як мишиґенський суд вирішив, що асистувати при самогубстві рівняється злочинові. Участю у самогубстві Дж. Еванса було немов визовом для мишиґенського судівництва.

ЕЛЕКТРИЧНІ ПАСАЖИРСЬКІ та тягарові авта, які вже від років випробовують та стараються розповсюдити, зовсім не зменшують випарів, які є з інших авт. Після точної перевірки науковцями показується, що олово потрібне для електричних авт є в такій кількості, що воно викликує більше небезпеки для людського здоров'я, як дотеперішнє використовування пального.

РОСІЯНИ ЗМАСАКРУВАЛИ МИРНИХ МЕШКАНЦІВ ЧЕЧЕНСЬКОГО СЕЛА

Ґрозний, Чечня. —Всі західні інформаційні аґентства і найбільші газети повідомляють про факт вандалізму, який російська влада до останнього часу намагалася приховати від світової громадськости.

Три тижні тому російське окупаційне військо увійшло в чеченське село Семашки, де на той час залишилися жінки, діти і старі люди. Російські вояки пообливали бензиною будинки і підпалили їх, а відтак відкрили вогонь у беззахисних чеченців, на додаток кидаючи гранати у палаючі хати. Протягом перших трьох днів росіяни, щоб замести сліди, не пропускали в Семашки представників Міжнародного Червогого Хреста.

Ті мешканці Семашок, яким пощастило чудом врятуватися, засвідчують, що росіяни вчинили небачену за жорстокістю масакру, при цьому окупанти були п'яні, або перебували під впливом наркотиків, оскільки потім на вулиці села знаходили одноразові шприци. У розмові з кореспондентом газети „Ню Йорк Таймс" 60-річна мешканка Семашок Віра Магамодова сказала: „Я своїми очима бачила, як вони вбивали дітей, жінок і старих людей". А ось розповідь Усляна Мортазалієва: „Я переховувався у підвалі з дружиною і дітьми, а мій батько залишився у домі. Вони увійшли у мешкання і вистрілили батькові в голову. Йому було 75 років".

Навіть російська газета „Московскіє Новості" у зв'язку з цим вважає, що програма пишного святкування 50-річчя перемоги над Німеччиною є недоречною. Російські вояки в Семашках проявили себе як справжні фашисти, а їхні дії повинні бути потрактовані одним словом — ґеноцид.

Стає зрозумілим, що російське керівництво мало намір втихомирити чеченців напередодні Дня Перемоги, однак це йому не вдалося, бо чеченські патріоти не склали і не складуть зброї. „Не треба ошукувати президента Клінтона і весь світ,— сказав кореспондентові американської газети командуючий чеченськими збройними силами Аслян Маскадов. — Війна продовжується. Ми пустили росіян у Ґрозний, як колись росіяни пустили Наполеона в Москву".

Вашінґтон чекає відповіді щодо злочину в Семашках

Вашінґтон. — З'єднані Стейти Америки офіційно порушили перед Росією питання щодо недавньої масакри, здійсненої російськими вояками проти мирних громадян чеченського села Семашки.

„Наша амбасада в Москві передала російському урядові, що ми глибоко занепокоєні цим питанням",— сказала під час зустрічі з журналістами представник Державного департаменту ЗСА Крістін Шеллі. Вона підкреслила, що в Семашках „було кинуто під ноги визнані міжнародною спільнотою норми прав людини. Ми хотіли б почути від російських військовиків запевнення, що вони не дозволять собі нічого подібного в майбутньому і поважатимуть права мирних мешканців".

К. Шеллі сказала також, що американська сторона сподівається на запровадження кримінальної справи щодо винних у військових злочинах, згідно з рішеннями Організації в питаннях безпеки і співробітництва в Европі.

У СВІТІ

ПІВНІЧНА КОРЕЯ проголосила, що закриває контрольно-пропускний пункт на кордоні з Південною Кореєю, і це слід розуміти як символічний крок, що означає незгоду зі статус-кво на Корейському півострові. Контрольно-пропускний пункт створено після закінчення війни між Північною і Південною Кореями, однак формально ніякої мирної угоди між сторонами так і не було підписано. Тому ЗСА наполягають, що обидві країни повинні розпочати переговори і досягнути офіційного договору. На думку ж Пйонґянґу, Південна Корея — це маріонеткова держава, тому північнокорейський уряд не має наміру вступати у діялог зі Сеулєм.

ІЗРАЇЛЬ ОПРИЛЮДНИВ список осіб, які перебувають у тюрмах країни за шпигунство і державну зраду. Дотепер ізраїльська влада тримала в суворій таємниці імена в'язнів і їхні реченці. Стало відомо, що в тюрмі сидить 67-річний Ґреґорі Лондін, якого засудили в 1988 році за шпигунство на користь колишнього Совєтського Союзу. В 1991 році ізраїльська контррозвідка викрила полковника Шімона Левінсона, який був дорадником прем'єр-міністра Ізраїля і водночас шпигував на користь Москви. У 1993 році ізраїльські спецслужби заарештували професора Авраама Клінберґа і під вигаданим ім'ям Ґрінберґа запакували на 20 років до тюрми.

ПОЛКОВНИК Сєрґєй Васільєв, один з керівників центру громадських зв'язків Федеральної служби безпеки Росії, сказав на пресовій конференції, що „територія Росії стала об'єктом розвідувальної експансії спецслужб закордонних держав". Він впевняв, що до „традиційних західніх аґентів" додалися тепер спецслужби держав Балтики і Східньої Европи". Полковник С. Васільєв повідомив, що тільки за минулий рік виявлено в російських установах „щонайменше 10 розвідників з числа закордонних спеціялістів, а належність 90 відсотків чужинців до різних спецслужб „не викликає ніякого сумніву".

ВІДЛІТАЮЧИ з Вашінґтону, делеґація російської Державної думи відмовилася взяти у свій літак вантаж американської гуманітарної допомоги для російських дітей. Збірку необхідних речей здійснила „Колиска надії" — американська організація, яка допомагає дітям-сиротам та інвалідам у всьому світі. Спочатку член делеґації Владімір Лукін, колишній російський амбасадор в Америці, пообіцяв взяти вантаж, але відтак залога дістала наказ не брати в літак жодної пачки. Працівники російської амбасади у Вашінґтоні повідомили, що місце в літаку було потрібне для комплету меблів, що призначалися для одного з російських керівників.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Перший крок?

Перед цьогорічним Великоднем сталася важлива подія в українському церковному, а отже й загальнонаціональному житті: під духовну опіку Патріярха Вартоломея I, тобто вселенської Царгородської Патріярхії, увійшли Українська Православна Церква в ЗСА і Українська Православна Автокефальна Церква.

Річ не в тому, щоб негайно і безпомильно оцінити все значення цього факту. Підстави для виважених оцінок може дати тільки час. Однак добре вже те, що у цій преважливій царині людського буття щось відбувається, якесь зрушення, здатне стимулювати дальший розвиток.

Комунізм, зокрема і особливо московський большевизм, спричинив не тільки економічний занепад. Будь-які матеріяльні негаразди людина витримає, якщо залишається здоровим її дух, її віра в себе. Роки після саморозвалу комунізму якраз і виявили, що ця життєдайна серцевина людського „я", індивідуального і збірного, страшною, майже фатальною мірою уражена. Не те що національно несвідомі, спантеличені, засліплені малоросійством елементи, але навіть представники провідної верстви не можуть ні в чому дійти до згоди. Політичні партії, нібито маючи на увазі спільну справу, тягнуть в різні боки, і навіть коли вони проголошують добрі гасла та принципи, ті гасла й принципи не можуть закоренитися — багаторічна згубна практика комунізму знищила самий ґрунт для безперервного відтворення умов і атрибутів нормального людського існування.

І що найгірше — безплідні чвари запанували не лише в політиці, вони також заторкнули церковне життя. Слабою втіхою може служити та обставина, що те саме діється в усіх без вийнятку країнах колишнього „соціялістіческого лагеря". Особливо неприємні, пригнічуючі розбиття зайшли в Болгарській та Румунській Церквах.

Тому слід вітати кожен порух, кожен крок у напрямі до об'єднання — тільки через об'єднання можна подолати загальну деґрадацію, заподіяну тоталітарними режимами, царським і большевицьким. У світлі цього сподівання ми розглядаємо факт бодай частинного об'єднання українського православ'я. Адже ж воно, не зважаючи на ту внутрішню незалежність Церков, котра випливає з патріяршого устрою, також потребує свого центру, піднятої над заламаною буденністю точки, з якої можна осягнути сучасні проблеми українського і взагалі людського світу. То непросте завдання, воно вимагає не світського, а саме церковного розуму, якому належить врахувати всі нагромаджені за довгий час суперечності. Вже тепер можна передбачити, що коли світовим православним ієрархам вдасться скликати всеправославний собор, то на ньому годі буде обминути потреби узгіднення двох протилежних тенденцій — однією є воля до об'єднання, другу ж живить традиційний православний принцип: одна територія — одна Церква — один єпископ.

І все ж об'єднання, а не роз'єднання є ознакою духовного здоров'я Церкви, здоров'я народу. Ось чому недавню подію у Стамбулі, колишньому Константинополі, колишньому Царгороді, схвально зустрів Патріярх Київський і всієї Руси-України Володимир (див. „Свободу" з 28-го квітня, ч. 79). Українська Православна Церква Київського Патріярхату пояснює здійснений у Стамбулі акт як повернення привілеїв, якими Українська Православна Церква користувалася від 988 до 1686 року, коли їх від неї відібрано через сваволю Московського Патріярхату.

А тим часом теперішнє московське духовенство, не маючи у своєму серці миру і доброчестя навіть у дні Великого Посту перед Світлим Воскресінням Христовим, на останньому архиєрейському соборі грубо втручається у внутрішні справи української держави і Української Церкви. З документу під назвою „Про взаємостосунки Церкви з державою та світським суспільством на канонічній території Московського Патріярхату", що потрапив на сторінки українських газет, видно, що Москва продовжує вважати Україну своєю „канонічною територією". І це не тільки теоретично-теологічне наставлення — це та сама брутальна антиукраїнська практика, застосовуючи яку протягом десятиріч і сторіч московські безбожники у рясах в такій жахливій мірі зруйнували нашу чисту, довірливу, богобоязливу національну душу.

Микола Руденко

БУРХЛИВИЙ КВІТЕНЬ

III

Леонідові Кучмі все відразу стало ясно — він підвівся з місця й покинув залю. Все відразу збагнули й націонал-демократи: вони тісно обступили трибуну й почали кричати Стешенкові просто в обличчя: „Провокатор! Геть з трибуни! Позбавити слова!" Заля клекотіла, бо таки ж половина парляменту наставлена неґативно щодо таких вибриків з боку комуно-узурпаторів. Зштовхнулися дві сили — проґресивна, реформаторська й консервативно-комуністична. До цих консерватистів, хоч як це дивно, прилучилася й Консервативно-Республіканська Партія в особі Степана Хмари. Лемент стояв такий, що, здавалося, ось-ось розпочнеться справжній бій, який не зможе утриматися в стінах парляменту — вихлюпнеться на вулицю.

Згодом Петро Симоненко обдарує Хмару компліментами: ось, мовляв, навіть Степан Хмара з нами, то хіба можна сумніватися в нашій правоті? Хмара спробує виправдатися: „Я був і лишаюся націоналістом, але..." Те, що було сказано після того „але", вже ніхто не почув. Мені й досі не зрозуміло, як опинився Хмара в одній упряжі з Симоненком та Морозом. Мабуть, правду кажуть: протилежності сходяться. Тут, бач, зійшлися крайні ліві та крайні праві. І це вже не вперше. А проте хай зробить висновки сам читач — я з протокольною точністю передаю те, що діялося в залі.

Головуючий так і не спинив О. Стешенка — останній висловив найголовніші постуляти люмпенкомуністів, аж до вимоги ліквідувати пост Президента й усю повноту влади в Україні зосередити в радах. Його резюме полягало в тім, що навіть опрацьований узгоджувальною комісією проєкт закону про державну владу приймати не слід: він урізає права рад усіх рівнів, робить їх лише декоративними утвореннями. В цьому є певна слушність, та чи були коли-небудь ради чимось іншим, окрім декоративних утворень? Не були й бути не можуть, бо так вони задумані ще большевицькими вождями.

В. Чорновіл, І. Юхновський, О. Лавриненко та інші вимагали резиґнації О. Мороза, цілком справедливо приписуючи йому режисуру, що призвела до провалу закону про владу в другому читанні. Тиждень Верховна Рада обговорювала цей проєкт постатейно, вилучила з нього все найістотніше й послала його на нову доробку для третього читання. Але вже сьогодні ясно, що проєкт завалено, перемогли комунолюмпени, що уособлюють у собі також російських шовіністів. Цікава деталя: коли Петро Симоненко виступає на телевізії, він промовляє добірною українською мовою. Як тільки бере слово в парляменті — негайно переходить на російську. Це само собою показує, які сили заволоділи Верховною Радою.

(Продовження буде)

Михайло Шпонтак

УКРАЇНА І НАТО

У престижному журналі „Форейн Афферс" з травня-червня 1995 року поміщена аналітична стаття Майкла Менделбаума „Збереження нового миру" з підзаголовком „Становище проти поширення НАТО". Стаття порушує життєві інтереси України й тому вважаємо, що треба в скороченні подати її зміст українському читачеві.

Прихильники поширення НАТО на схід через включення до альянсу Польщі, Мадярщини, Чехії і Словаччини твердять, пише автор, що їхньою метою є тільки сприяння розвиткові демократії і реформ вільних ринків у Центральній Европі, що не має нічого спільного з політично-мілітарними аспіраціями будь-якої іншої країни. Для інших прихильників поширення НАТО є вкрай необхідним перед загрозою Росії.

Автор статті твердить, що поширення НАТО в сьогоднішній ситуації є передчасне, суперечливе своїй меті, а в кожному випадку несумісне з проблемами, що стоять віч-на-віч перед країнами, розташованими на просторі між Німеччиною і Росією. Якщо НАТО має стати засобом розвитку демократії в світі після холодної війни, тоді нема причин, чому б колишні комуністичні країни Евразії не могли належати до НАТО. В другій половині 1940-их років, коли фатум демократії і вільних ринків у Західній Европі став міжнародною справою, основною відповіддю і надзвичайно успішною — став плян Маршала. Він забезпечив учасників необхідним капіталом, доступом до ринків і сильною спонукою до економічної співпраці. Всього цього тепер потребує центрально-східня Европа. Логічним джерелом для цих необхідних потреб є Европейський Союз, а не НАТО. Якщо б навіть НАТО міг допомогти в розвитку демократії в реґіоні, над яким висить тінь загрози відродженого російського імперіялізму, то запропоноване поширення НАТО не йде досить далеко на схід. Польща, властиво, не є в безпосередній небезпеці від Росії. Країна, найбільш вагома для Заходу і яка є безпосередньо загрожена від від-новленої аґресивної Росії, це — Україна. Однак ніхто не суґерує, щоб Україна стала членом НАТО. І властиво, дискусія над справою поширення НАТО на схід трактує Україну як країну марґінальну.

Україна, твердить автор, не є марґінальною країною: вона є центральною. Як довго країна залишається незалежною, вона є буферною державою між Росією і рештою Европи. Щобільше, незалежна Україна — це найкраща ґарантія, що Росія залишиться мирною державою. Конфлікт між Україною і Росією спричинив би несприятливий (ворожий) відгук Заходу. Якщо б Москва „засмоктала" Україну, Росія знову стала б багатонаціональною імперією, прикриваючи велику нескориму націю — без надії побудови демократичної системи. Без перебільшення треба сказати, що успіх чи невдача поширення НАТО залежатиме від його ефекту на мирну коекзистенцію України і Росії.

Українці, продовжує автор, виглядає, покищо не вірять, що експансія Північно-Атлантійського союзу допоможе їм. Навпаки, вони відчувають, що поширення НАТО в Центральну Европу спрямувало б Україну на небезпечну сторону нової лінії поділу Европи. Уряд України, всупереч урядові Польщі, дотепер не підтримує поширення НАТО на схід. Залишаючи Україну в ізоляції, правдоподібно ослабило б її зобов'язання віддати ядерну зброю Росії, важливіша ціль двох останніх адміністрацій ЗСА.

Все таки, продовжує автор, логіка поширення альянсу з причин політики стримання далеко не є нездійснимою. Якщо Росія має намір відновити свою традиційну імперіялістичну зовнішню політику; коли ж і якщо так станеться, й інтереси безпеки ЗСА вимагатимуть поширення НАТО; і якщо цей неминучий крок є ліпше зробити тепер, поки Росія ще слаба, тоді є вказаним якнайшвидше збільшити членство альянсу (НАТО) з членством України і можливо Балтійських держав не тільки чотирьох з Вишеграду (Польща, Мадярщина, Чехія, Словаччина). Але чи це все правильно, питає автор, — не конче. Тут автор доводить, що треба дати Росії шанс розвинути запущене коріння демократії і економіки вільних ринків. Не можна бути певним, що боротьба за поліпшене майбутнє Росії залежатиме в основному від дій НАТО; є підстави вважати, що демократія переможе, навіть якщо країни Вишеграду будуть включені до НАТО. Є можливе і правдоподібне, що справа демократії потерпить, навіть і без поширення НАТО. Але експансія альянсу з певністю не допоможе демократам Росії. Автор наводить слова Серґія А. Караґанова, дорадника Єльцина: „Якщо НАТО пошириться на схід, Росія під будь-яким урядом стане потугою ревізіоністичною, схильною підривати вже і так крихкий лад Европи". Є повчальним, що всі модифікації механізму безпеки в Европі від 1987 року дотепер, в наслідок яких сила Росії була ослаблена, сталися за згодою Росії. Експансія НАТО перервала б цей модель.

В теперішніх обставинах роля НАТО ще не є зайвою. Альянс є потрібний для впевнення, що ЗСА залишаться включені в політичні і військові справи Европи. Нові механізми безпеки в Европі — Конференція (Організація) безпеки і співпраці в Европі, „Партнерство заради миру" тощо, на які погодилася Росія (хоч до „Партнерства" сама ще не ввійшла), є найважливішою причиною, чому поширення НАТО тепер не є тільки немудрим, але й непотрібним. Треба далі стреміти до віднайдення формули безпеки в Европі, яка включила б і Росію. Новий лад взаємної безпеки в Европі може тривати тільки за добровільною згодою всіх контраґентів. Країна, яка може першою зламати новий лад безпеки — це Росія. Автор радить дальшу терпеливість в стосунках Заходу з Росією по лінії закріплення нового мирного ладу в Европі. Лише після дальшого порушення Росією політичної чи територіяльної недоторканости західніх сусідів, України чи Балтійських держав тощо, можна буде прийняти західніх сусідів до НАТО.

Україна, країни Балтики й інші новопосталі держави після розпаду Совєтської імперії показують надмірну терпеливість щодо диверсійних дій Москви. Україна радо співпрацює і приймає досить скупу підтримку Заходу. Однак для закріплення вільної незалежної демократичної української держави в теперішній ситуації нестійкости західніх держав, Україна може розраховувати в першій мірі на власні оборонні сили. В теперішніх обставинах треба постійно удосконалювати духово і матеріяльно оборонні українські Збройні Сили, щоб завтра не було запізно.

Любомир Калинич

Мамам „у засвітах" в День Матері

Ти, Мамо, дала мені життя. Після того як Ти відлинула від мене білим голубом у невідомий позазоряний світ, годі знайти слова, щоб висловити та виявити мої гарячі почування душі і серця до Тебе.

Часто примикаю повіки і наче у калейдоскопі пересуваються перед очима картини щасливих днів з Тобою під час мого золотого дитинства та пізнішої гейби „інкарнації" в юнацький та зрілий вік моєї життєвої мандрівки. Ти, Мамо, разом з незабутнім моїм Батьком впровадили мене в життя, щоб не сплямити нашого рідного родинного походження і любої Батьківщини. Ти вкладала в моє життя все, що найцінніше, найкраще, а у Твоєму серці жевріла любов до всього, що чисте і пляхетне.

Твоє кохане тіло, люба Матусю, у глухій тиші підземного гробу, часом так дуже близько до мене, а рівночасно воно безмежно далеко.

Але Ти, Мамо, в моєму понятті не відійшла від мене, хоч фізично вже не живеш, бо чудові спогади про Твою сердешну материнську опіку, Твої щирі заспокоюючі слова потіхи у хвилинах моїх турбот, Твоя велика радість моїми життєвими успіхами, теплий погляд лагідних очей, Твій доброзичливий усміх і безмежна любов до мене у моєму серці ніколи на погаснуть.

Ти, люба Матусю, щаслива, бо понесла зі собою перед престіл Всевишнього листу багатьох добрих шляхетних діл, а Господь Бог дозволив Тобі ось тут, на цій плянеті, дочекатися вільної України, якою ти дуже дорожила. Але коли Твоє добре серце перестало для мене битися назавжди, неймовірно важко стало жити і погодитися зі жахливою дійсністю, фактом Твоєї відсутности. Моє серце все ще те саме, що й було тоді, тільки воно тепер ще більше, як колись, Тебе обожнює, а світло Твоєї материнської доброти і ніжности мерехтітиме через усе моє життя.

На закінчення хочу навести уривок з поезії про маму визначного австрійського поета і прозаїка Людвіґ Анценґрубера, який жив Відні у кінці минулого століття. Він, як і я, ділив довгі роки життя зі своєю матір'ю, тому його фрази віддзеркалюють також мої почування:

Мамо, чи зміг би я ще раз
стиснути Твою ручку,
Ще раз поглянути в Твої
любі живі очі,
Сказати, як я Тебе
безмежно любив,
Раз — останній раз.
Ти свята, Матусю,
О, солодка Матусю,
у підземному тихому гробі,
Лиш один раз.

Цих кілька рядків у День Матері присвячую Тобі, моя рідна Нене, і всім добрим мамам, які вже відійшли від нас у позазоряні голубі простори.

Любов Проць

Удома

Чумацький віз мене додому віз,
Під наш поріг — де мама, тато, свято...
Я їм повісти маю так багато,
Що слів забракне і солодких сліз.

Старенька груша з юним пагінцем,
Висока мальва із низьким поклоном —
Засіють серце малиновим дзвоном
І сміхом вмиють втомлене лице.

Пощо скликати цілий почет слів —
Розгадувати щастя? Я ж бо знаю:
Це мало зовсім — світ, що я кохаю.
В нім — ниточка весняних журавлів.

І мама, й тиша... У розкриллі брів
Градинка поту — нелегкий здобуток.
І перший грім. І вересневий смуток,
Що під вікном жоржиною зацвів.

ЗАЯВА

МИРЯН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

I

Відзначаючи цього року трагічне п'ятдесятиліття (1945-1995) арешту комуністичним режимом української греко-католицької ієрархії на чолі з Митрополитом Галицьким і Архиєпископом Львівським Йосифом Сліпим та з нагоди світлих історичних ювілеїв релігійного і церковного життя українського народу — 400-ліття Берестейської і 350-ліття Ужгородської уній, ми, миряни Української Греко-Католицької Церкви, зорганізовані в Світовому Християнському Конґресі (СХК) УГКЦеркви та в Українському Патріярхальному Світовому Об'єднанні (УПСО), бажаємо висловити наші думки й погляди відносно актуальних проблем нашої Церкви, міжконфесійних відносин в Україні та релігійного життя вірних на батьківщині й в діяспорі. Ми бажали б, щоб це наше становище стало відоме якнайширшому загалові вірних, як і ієрархії напередодні заповідженого Собору Української Греко-Католицької Церкви. Ці наші думки й ствердження наступні:

1. Українська Греко-Католицька Церква, як переємниця св. благочестя — великого Божого Дару, що його одержала Київська Церква в часі св. Хрещення українського народу св. Рівноапостольним Князем Володимиром Великим, є невід'ємною частиною Вселенської Церкви під кожночасним проводом наслідника Господа Нашого Ісуса Христа Папи Римського, що ним під сучасну пору за Божим Провидінням є Іван Павло II.

2. Вірні Української Греко-Католицької Церкви уважають, що їхня Церква є патріяршою Церквою і що її першим патріярхом був бл.п. Ісповідник Віри Блаженніший Йосиф Кардинал Сліпий. Його наслідником і переємником цієї гідности є теперішній голова Української Греко-Католицької Церкви Кардинал Мирослав Іван Любачівський. Дозволимо собі на цьому місці відмітити, що змагання за формальне визнання патріяршої гідности за головою Української Греко-Католицької Церкви Апостольською Столицею, що їх започаткував св.п. Блаженніший Йосиф Сліпий і що їх по сьогодні продовжує ієрархія УГКЦеркви, повсякчасно й беззастережно підтримувана українськими греко-католицькими вірними, як і українськими громадянами інших віровизнань, проходили і проходять із повним пошануванням святих канонів та у послусі і відданості Святішому Отцеві. Ми переконані, що саме тепер настав час, коли у випадку Української Греко-Католицької Церкви повинна бути переведена в життя Стаття II Декрету про Східні Церкви Вселенського Собору Ватиканського II, яка голосить, що, „там, де заходить конечність, належить творити нові патріярхати". Всі формальні юридичні та політичні перешкоди для такого акту, що, на думку деяких чинників, існували у минулому, зараз у самостійній суверенній українській державі не існують. Тепер, у нових обставинах релігійного і політичного життя українського народу, визнання Апостольською Столицею патріяршої гідности за головою Української Греко-Католицької Церкви є невідкладною конечністю. У зв'язку з порушеним тут питанням формального визнання Апостольською Столицею патріяршої гідности за нашою Церквою, звертаємось також із проханням до Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана та до Постійного Синоду Ієрархії УГКЦеркви більш наполегливо розбудовувати та скріплювати організаційні структури та інституції нашої Церкви на цілій території української держави та гідно й твердо, коли заходить така потреба, відстоювати й обороняти її права так у взаєминах державними чинниками, як і церковними, включаючи й відповідальні декастерії Апостольської Столиці та центри інших віровизнань, що існують і діють в Україні.

3. Ми, провідні діячі українського мирянського руху, згуртовані у Світовому Християнському Конґресі УГКЦеркви та в Українському Патріярхальному Світовому Об'єднанні, як і в інших організаціях, заявляємо, що нам вповні відомо про це, що спроби зі сторони деяких чинників обмежити територіяльну юрисдикцію Української Греко-Католицької Церкви під сучасну пору тільки до кількох областей Західньої України, викликали велике здивування, а згодом і обурення серед ієрархії, священиків і загалу вірних. Така настанова дивує навіть противників УГКЦеркви. Беручи до уваги історичний розвиток нашої Церкви, як і сучасні демографічні дані, уважаємо, що для забезпечення релігійних потреб наших братів у вірі, які живуть у різних частинах сучасної України, територіяльна урисдикція Української Греко-Католицької Церкви не може простягатись тільки на якусь одну частину території Української Держави. Це противиться правним нормам і практиці сучасних демократичних держав і заторкує життєві інтереси українських католиків східнього візантійсько-українського обряду, що становлять велику частину громадян України. Не можна позбавляти проводу УГКЦеркви і персональної юрисдикції над вірними тої Церкви також поза межами української держави. Тільки такий засяг юрисдикції, що включає всю територію української держави та вірних УГКЦеркви, що живуть в інших країнах, себто в діяспорі, забезпечить на майбутнє збереження єдности нашої помісної Церкви, як і відповідну духову опіку над усіми її вірними, де вони не проживали б.

4. Саме цього року минає п'ятдесят років від злопам'ятного трагічного квітня 1945 року, коли з волі окупаційного комуністичного режиму був арештований Митрополит Галицький і Архиєпископ Львівський Йосиф Сліпий та в той самий час, чи вкоротці після цього, всі інші ієрархи Української Греко-Католицької Церкви. На Львівському псевдособорі 1946 року комуністична влада проголосила ліквідацію Української Греко-Католицької Церкви СССР та в країнах сателітів. Зразу після цього почались нелюдські переслідування, арешти й масові депортації священослужителів, монахів і монахинь та мирян. Однак завдяки Божому Провидінню, сильній вірі в Бога й відданості Апостольському Престолові та в надії на краще майбутнє свого народу, ієрархи, священослужителі й вірні зберегли свою Церкву в новітніх катакомбах, у підпіллі на нелеґальному становищі аж до часу, коли розпалась безбожна імперія зла. Багато жертв з-поміж владик, священиків, монахів, монахинь та вірних удостоїлись за цей час великої ласки мучеництва за віру й прикрасили нашу Церкву вінцем вічної слави. Інші, за Божою поміччю, пережили знущання і поневіряння, як і самий режим, та стали ісповідниками віри. Ми твердо і щиро віримо, що наша Батьківщина Україна стала вільною і незалежною державою без пролиття людської крови завдяки цим великим жертвам і молитвам цих наших братів і сестер-мучеників і мучениць за віру, ісповідників та ісповідниць віри. Ми надіємось на їхнє постійне заступництво за наш нарід перед Всевишнім і віримо у світле майбутнє нашої Батьківщини України.

Нас турбує той факт, що досі ніхто із цих відомих мучеників за віру не удостоївся торжественного визнання тут, на землі свого мучеництва й святости, чи блаженности: не відбулись процеси канонізації чи беатифікації, ніхто не був проголошений святим чи блаженним. Українські вірні нетерпеливо очікують чимскорішого завершення беатифікаційного процесу Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького та надіються, що відповідні підготовчі праці для канонізації і беатифікації інших мучеників за віру нашої Церкви, почнуться в скорому часі. Відзначення 400-літнього і 350-літнього ювілеїв поновного з'єдинення нашої Церкви з Римським Престолом повинні стати заохотою і поштовхом для відповідальних за це чинників у проводі нашої Церкви, як і у Апостольській Столиці, поробити всі потрібні заходи в цій важливій і невідкладній справі, доки є ще живі свідки недавніх переслідувань.

(Закінчення буде)

Згадали шістдесятників

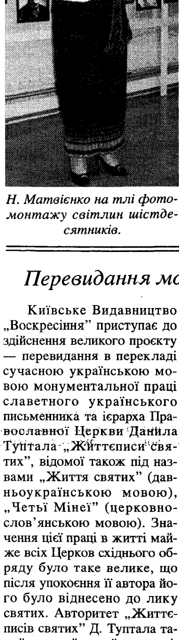
На світлині: група виконавців і учасників вечора шістдесятників в Ню Йорку (зліва): Н. Самокіш, О. Ступка, Н. Матвієнко, Л. Грабовський, Н. Світлична, Л. Крушельницька, Л. Крижанівська.

В лютому і березні відомий із своєї літературної діяльности курінь пластунок „Верховинки" влаштував в Ню Йорку та Нюарку два вечори присвячені шістдесятникам та їхній, як названо це в програмці, ролі і долі.

Обидва вечори притягнули рекордову кількість слухачів, зокрема до Ню Йорку, де атракцією був виступ пристуньої ще тоді в ЗСА Ніни Матвієнко — українського соловейка, що була тут на ґастролях в театрі Ля Мама, як і на персональних.

Але вона брала участь лише в першому вечорі для шістдесятників в Ню Йорку, а для учасників були власне важливі усі українські поети, письменники і музики, яких зачислюється до цієї вийняткової ґріпи, що протиставилася режимові і пробуджувала культурне життя на Україні, не зважаючи на арешти та переслідування, а то і смерть.

Душею тих вечорів була Надія Світлична, яка найкраще уміє віддати атмосферу тих років, у яких і вона брала участь. Її розповіді про шістдесятників повні особистих спогадів, зворушливих картин і уривків з окремих творів. В осередку вечорів була незвичайно дбайливо і повно представлена збірка фотокартин шістдесятників, яка у формі фотомонтажу на цілу стіну була найкращим тлом до розповіді Н. Світличної, бо світлини відомих осіб, творили гармонійну цілість із змістом вечора.

Н. Матвієнко на тлі фотомонтажу світлин шістдесятників.

Фономонтаж виконали Іриней і Доріян Юрчуки, і він напевно залишиться тривким здобутком для Музею шістдесятників в Києві, на який був призначений цілий дохід із обох вечорів.

Розповіді Н. Світличної про долі шістдесятників, з особливим підкресленням життя і творчости Василя Симоненка, Алли Горської, Василя Стуса, Оксани Мешко, переплітали пісні і поезії, в Ню Йорку у виконанні Ніни Матвієнко та Остапа Ступки, а в Нюарку — Олі Кириченко та Михайла і Олі Стащишинів.

Окремо зацікавив усіх присутніх виступ композитора і музика Леоніда Грабовського, який, як сам учасник тих років розбудження розповів про „історичний" концерт у Києві, в якому звучала сучасна уркаїнська музика Лятошинського, Сильвестрова і також його, Грабовського, що нарівні із іншими шістдесятниками увійшли в історію пробудження українського культурного життя тих років в Украні.

Учасники концертів в Ню Йорку і Нюарку мали також нагоду послухати записи на стрічці музики і читання поезії В. Симоненком зперед 33 років.

Вечори відкривала Ніна Самокіш, вітаючи в Ню Йорку присутніх генерального консуля України Віктора Крижанівського з дружиною, як і провідників Пласту в ЗСА пл.сен. Володимира Рака і пл.сен. Юрія Савицького.

Ціллю тих рідкісних своїх характером і настроєм вечорів було, як сказала Н. Світлична, збудити зокрема серед молодшого покоління зацікавлення шістдесятниками і помогти їм вивчати ці незвичайні постатті та їхню творчість. Вона вказала також на розвій хорового мистецтва, на пробудження коляди, на діяльність клюбів творчої молоді як і на вплив того „віконця у світ", що мали тодішні шістдесятники із пізнанням тих ділянок української культури, що розвивалися на Заході, як і відвідин перших гостей із ЗСА чи Канади.

Ідея, що її підтримує вже довгі роки курінь „Верховинок", тепер набрала нового значення із заснуванням Музею шістедятників, у якому в Києві повинні зосередитися усі джерела та докази значення цілої течії української інтеліґенції, що зродилася і виросла всупереч переслідіванні, арештам і передчасним смертям, залишаючи по собі незатертий слід у всіх галуззях життя.

О-КА

„Онколог" потребує допомоги

Дуже важко у нинішній скрутний економічний час лікуватися, підтримувати своє здоров'я. Адже відчувається гострий брак лікарських препаратів, продуктів дієтичного харчування та багато чого іншого, а також коштів для придбання необхідного. Часто доводиться сподіватися на спонзорів, благодійництво. Цією благородною справою зайнявся і благодійний фонд „Онколог", заснований понад рік тому в Києві. Як свідчить його назва, фонд опікується онкологічно хворими.

— Не взагалі онкологічно хворими, — уточнює президент цієї громадської організації Григорій Старовойт. — Основна мета фонду — надання медичної допомоги дітям з онкологічними захворюваннями віком до 18 років, вирішення проблем профілактики, лікування, соціяльної регабілітації дітей-інвалідів у Києві. Після лікування їм необхідні старанний догляд, раціональне харчування. Як правило, ні того, ні іншого батьки забезпечити не можуть при нинішніх зарплатах і цінах. От ми й вирішили допомагати таким сім'ям.

Рік існування пішов на становлення фонду, налагодження стосунків з різними організаціями. Але й практично зроблено немало. Так, велика група дітей була направлена для оздоровлення в Моршин. Усім дітям, які стоять на обліку у фонді, безкоштовно видано екологічно чисте імпортоване масло — хоч і невелику кількість, але це ж тільки перший крок. Надавалося й іншу допомогу.

Григорій Старовойт та його помічниця Людмила Кузьоменкова із задоволенням називають людей та організації, які пішли назустріч фондові, виділили певні суми грошей, підтримали морально. Це Дитячий Фонд Києва (Ніна Семенюк), Ленінградський районний комітет Товариства Червоного Хреста (Раїса Іванова), Київське Дитяче Медично-Санаторне Об'єднання (Євгенія Герасименко) та інші. Проте частіш за все фонду відмовляють у допомозі. Старовойт і Кузьоменкова розповідають, що зверталися до цілого ряду державних організацій і комерційних структур, але там до їх прохань виявилися глухими. Відмовили багата фірма „Роксоляна", банк ІНКО та інші організації. Згадують і такий курйозний випадок. Один з керівників комерційної організації пояснив, що його фірма з різних причин не може виділити фондів, а сам він готовий допомогти. І тут же дав мільйон карбованців. Це було ще тоді, коли мільйон мав помітно більшу вартість, ніж зараз, тож для п'яти сімей гроші виявилися доброю знахідкою.

— А взагалі, — каже президент, — фонд потребує постійної підтримки. Адже ми плянуємо створити і регабілітаційний центр, і ширше практикувати оздоровлення дітей за межами Києва. Тож були б дуже вдячні за надану допомогу. Якщо хтось відгукнеться на наше прохання, то повідомляю банківські реквізити: розрахунковий рахунок 700507 у Старокиївському філіялі Українського банку „Відродження", МФО 322409.

Володимир Стрекаль
(„Ваше Здоров'я")

Перевидання монументальної праці Д. Дуптала „Життєписи святих"

Київське Видавництво „Воскресіння" приступає до здійснення великого проєкту — перевидання в перекладі сучасною українською мовою монументальної праці славетного українського письменника та ієрарха Православної Церкви Данила Туптала „Життєписи святих", відомої також під назвами „Життя святих" (давньоукраїнською мовою), „Четьї Мінеї" (церковнослов'янською мовою). Значення цієї праці в житті майже всіх Церков східнього обряду було таке велике, що після упокоєння її автора його було віднесено до лику святих. Авторитет „Життєписів святих" Д. Туптала такий значний, що й сьогодні, наприкінці XX століття, жодна з 16 помісних (автокефальних) Православних Церков, а також і ряду національних Греко-Католицьких Церков, не обходиться без того, щоб покласти в основу так званих „святців" (тобто вшанування пам'яти святих мучеників на всі дні календаря церковного року) життєписів святих, які по зернинці зібрав, упорядкував та описав великий український релігійний письменник.

Д. Туптало народився у грудні 1651 року у місті Макарові на Київщині в родині українського козацького сотника Сави Туптала. Освіту здобув у Києво-Могилянській Академії. В молоді роки прийняв чернецтво, відвідав багато міст,сіл, монастирів в Україні та Білорусі, був ігуменом кількох монастирів, був інтронізований на єпископа, а 1702 року піднесений до гідности митрополита для Ростова Великого — міста, що знаходиться на шляху з Москви до Ярославля. В чернецтві (евентуально — в єпископському й митрополичому санах) Д. Туптало вибрав собі нове ім'я — Дмитра, на честь грецького великомученика і воїна Дмитра Солунського. І Туптало виявився гідним цього імені — він був воїном на духовному полі і сам став святим.

Пристрасна любов до знань, фундаментальна висока освіта в Академії, знання багатьох мов (включно з клясичними — грецькою та латинською), солідна джерельна база дозволила ченцеві, єпископові, митрополитові Дмитрові написати духовні біографії всіх святих Східніх Церков на всі 365 днів року. На цю велетенську працю автор витратив 27 років життя — (1678—1705). Він згрупував 12 книг (на всі 12 місяців року) в чотири томи — по кварталах, починаючи з вересня — першого місяця церковного року в Церквах східнього (візантійського) обряду.

Ці великі чотири томи були друковані у Києво-Печерській Лаврі упродовж 1689—1705 років. Для їх написання Владика Дмитро використав багато джерел світової релігійної думки. Найголовніші з них: твори отців Східніх Церков; українські літописи і насамперед, „Повість минулих літ" Нестора-літописця; „Києво-Печерський Петерик"; „Великі Четьї Мінеї" Митрополита Макарія; „Животи свєнтих" Петра Скарги (польською мовою), кодекс життєписів святих Симеона Метафраста (грецькою мовою). „Віта санкторум" Лаврентія Сурія (латинською мовою), „Акта санкторум" (латинською мовою). Отже, щодо повноти охоплення матерілу „Четьї мінеї" Данила Туптала не знали собі рівних у всіх життєписовій дотогочасній християнській літературі. Крім величезного фактажу, книги містили багато повчань, тому вони є сьогодні клясикою християнської педагогічної думки і можуть надалі відігравати видатну ролю щодо морального виховання нових поколінь читачів і, насамперед, християнської молоді у незалежній Україні.

Помер Данило Туптало (Дмитро Ростовський) 28-го жовтня 1709 року.

„Маємо на увазі в першу чергу виховну ролю повного кодексу „Життєписів святих", — каже директор Видавництва „Воскресіння" Ярина Тимошенко — хоч не виключаємо й історичного, літературного, навіть церковно-публіцистичного значення геніяльної праці нашого славного земляка — Митрополита Дмитра Ростовського. Книги матимуть вдячного чутача і серед духівництва, і серед семінарської та академічної молоді, і серед усіх громадян, які цікавляться національною духовною спадщиною. Не виключаю, що цим виданням зацікавляться не тільки православні, але й греко-католики, рим-католики, протестанти, університетські професори і студенти — історики, філологи, релігієназнавці".

При численних перевиданнях „Життєписів святих" Дмитра Ростовського у XVIII і XIX століттях російські цензори спотворили текст автора, усунули всі особливості книжкої української мови, якою користувався Д. Туптало, тому переклад робиться з першого прижиттєвого видання, щоб сучасний читач міг відчути всі тонкощі мови і стилю Д. Туптала. Переклад здійснюють висококваліфіковані перекладачі. Перший том (життєписи святих за вересень) очікується 1996 року. Видання можуть передплатити всі бажаючі в Україні і за її межами.

Перший том „Життєпису святих" матиме понад 500 сторінок і буде висланий кожній особі, яка зложить пожертву в сумі 25 дол. або більше на його видання. Чеки можна виставляти на "St. Andrew's Society" і висилати на адресу: 1023 Yorkshare Dr. Los Altos, Calif. 94024 із зазначенням „Життєписи святих".

Відносно умов передплати цілого видання проситься писати на адресу: Michael Heretz, 16 Venezio Ave. Albany, N.Y. 12203.

Н.Н.

Канадські діячі в Бразилії

Щоб переглянути хід проєктів своєї економічної допомоги українським хліборобам Бразилії, президент едмонтонського Товариства „Владика Будка" Василь Дячук враз із заступником д-ром Петром Саварином прибули в лютому до стейту Парана. В перших днях свого перебування в Парані вони мали зустрічі в Куритибі з управою свого партнера в цій допомоговій акції, яким є Інститут тропічних лісів: це не урядова організації, яка на місці відповідає за розвиток проєктів для розбудови сільського господарства при асоціяціях хліборобів. Гості також мали зустрічі зі секретарями (міністрами) хліборобства й природного середовища Парани. Інші 10 днів свого перебування в Парані були присвячені на відвідини кольоній (сіл), де в асоціяціях хліборобів розглянули працю і розвиток проєктів. Тут варто підкреслити, що Товариство „Владика Будка" фінансує 22 проєкти садження дерев при асоціяціях хліборобів у Прудентополісі, Іраті, Рибовсас і Маллет, з тим, що цьогорічна продукція доходить до 4 мільйонів корчів герби для пересадження. Герба — це дерево, з листя якого виробляється чай і яке засаджується виключно в лісах. Тому цей проєкт є дуже-дуже доцільним, бо він уможливлює великий економічний зиск для хліборобів і забезпечує природне довкілля (герба росте разом з іншими лісовими деревами й продукує продовж 70-ти років).

В. Дячук у своїх промовах підкреслював для хліборобів, що „ми є дуже раді цією доцільною й об'єктивною працею, на яку, разом з Інститутом, заанґажувалися асоціяції хліборобів. Ми будемо робити все, щоб, по змозі, такі проєкти мали нашу підтримку". А. д-р П. Саварин заохочував людей до організаційної і спільної праці, спрямованої на поліпшення економічного рівня. „Тільки в організаційному русі є сила й поступ", — підкреслював д-р П. Саварин.

В 12-ох асоціяціях було уділено дотацію на проєкти, у загальній сумі 68.463,54 американських долярів, яку самі гості передали хліборобам під час своєї візити. Президент Інституту тропічних лісів Нестор Кутинський в імені всіх асоціяцій та хліборобів (2.000) щиро подякував гостям за партнерство свого Товариства „Владика Будка", і також за довір'я до праці Інституту. „Доцільними проєктами, де допомога надається тільки для тих, що самі собі допомагають, є можливо серйозну роботу виконати", — довершив Н. Кутинський.

В. Дячук і д-р П. Саварин відвідали також Українсько-Бразилійську Центральну Репрезентацію та інші українські світські та релігійні установи в Парані.

За дальшими інформаціями про згадані проєкти слід звертатися на адресу: Tropical Forests Institutes, Rua Brigadeiro Franco 374, CEP 80430-210 Curitiba, Pr., Brasil. The Bishop Budka Charitable Society, 204-10852-97 Street, Edmonton, Alba, T5H 2M5 - Fonefax 403-4265075, Edmonton, Alberta-Canada.

З'їзд запрошує писанкарів

На черговому засіданні Всеукраїнської координаційної ради з вивчення і відродження писанкарства вирішено 26-го-30-го вересня 1995 року в Києві провести 2-ий міжнародний з'їзд писанкарів, у праці якого візьмуть участь мистці та науковці з усіх областей України, а також з Франції, Бразилії, Великобританії, Росії, Німеччини, Австралії, Бельгії, Польщі, Канади, ЗСА, Словаччини, Румунії, Венесуелі, Італії.

Слово про писанку скажуть Борис Кушнір, Андрій Криськов, Петро Ткачук з Кам'янця-Подільського, Галина Хоткевич з Франції, Людмила Гура з Києва, Зенон Еліїв із ЗСА, Тарас Городецький з Червонограда, Ростислав Глуховецький зі Львова, а також чужинці: англійці, поляки, французи, німці. Будуть діяти великі виставки писанок, будемо визначати кращих писанкарів і давати їм нагороди, буде велика міжнародна наукова конференція і концерти, будуть демонструватися фільми про писанкарство, проходитиме ярмарок писанок. З'їзд вітатимуть визначні люди нашої держави та зарубіжні гості. Отже, з'їзд запрошує писанкарів до столиці України.

Дмитро Пожоджук
голова Всеукраїнської координаційної ради з вивчення і відродження писанкарства

Діти відвідують Менор коледж

Понад 30 дітей світлички Українського Золотого Хреста у Філядельфії відвідали 6-го квітня ц. р. музейну збірку Студійного Осередку Української Культури Менор Джуніор коледжу і оглянули фільм „Писанка". Христина Прокопович, куратор СОУК, примірює на дівчинку ґердан і пояснює дітям про нанизування намиста.

Появилося нове число „Бандури"

Ню Йорк. — Тут недавно появилося чепурне 51-52 число музично-літературного журналу „Бандура" за січень-квітень 1995 року.

Як і завжди, в журналі читач знайде цікаві статті та матеріяли відомих авторів з України і діяспори. Серед них інтересна стаття про „Кобзарство Кубані" авторства Олексія Нирко, інформативна стаття про „Бандурну освіту в Україні", пера Оксани Дубас, розповідь Катерини Полтавець про славнозвісного кобзаря Миколу Мошика, листи, ноти, вістки, світлини та багато іншого досі недрукованого матеріялу.

Не дивно ж, що журнал „Бандура" є сьогодні дуже популярним в Україні, а зокрема цікаве те, що якраз в областях, де тяжко просунути українське слово — Крим, Донеччина і Кубань.

Журнал „Бандура" можна придбати пишучи на адресу: School of Bandura, 84-82 164th Street, Jamaica, N.Y. 11432

Округа УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

ян, В. Ґлова і С. Михайлишин; вільні члени: І. Гайда, Д. Стець, С. Тарасюк, В. Романишин і О. Гладун; почесний голова І. Телюк.

По закінченні виборів предсідник попросив У. Дячук до слова. Предсідник своєю доповіддю зацікавила всіх присутніх. Перш за все дякувала секретарям, що причинились до осягнення організаційної квоти на 122 відсотки. В загальному, УНСоюз здобув тільки 66 відсотків призначеної квоти. Назначена квота не увінчалась успіхом, помимо ювілейного і конвенційного року, бо здобуто тільки 1,318 нових членів на суму 12,314,338 дол. забезпечення. Прикро, що деякі Відділи не придбали ні одного члена.

Округа Ню Гейвен з кінцем року нараховувала 1,067 активних членів. Помимо того, що придбала 67 членів за минулий рік, все ще є втрата 21 член. У. Дячук в своїй доповіді наголошувала, щоби зацікавити молодь, втягати молодь до праці, приготовляти молодих секретарів, як і рівнож по відділах вибирати повний уряд. Секретарі в поважному віці, і треба підшукувати молодших.

Сумно було слухати про фінансові клопоти, в яких знаходиться щоденник „Свобода".

Як всім відомо, минулорічна Конвенція ухвалила, щоби на покриття коштів з резерви не вибирати. Сама висилка поштою щоденника коштує біля 2,000 дол. денно. Якщо порахувати 250 разів в році висилку щоденника, то підвишка на газету, яку піднесла Конвенція, не покриває навіть висилки, не говорячи про папір, чорнило і інші видатки. Прелеґентка звітувала дуже обширно про щоденник, англомовний тижневик і „Веселку", яка має, на жаль, тільки 555 передплатників. Головний Уряд на своїх річних нарадах застановиться і мусить рішити, як поступити на майбутнє. У 1994 році УНСоюз до вищезгаданих видань доложив 1,127,000 дол.

Рівнож У. Дячук звітувала про будинок, який старіється і до якого треба багато докласти, щоб привести до доброго вигляду, бо тяжко знайти охочих винаймати приміщення. Тут також нарада Уряду повинна винести рішення.

Справа Союзівки: цього року було багато менше відвідувачів; причина — старші віком люди їздять в Україну і їх фінанси вичерпуються. Вироблено нові пляни вакаційного перебування на оселі. У. Дячук просить секретарів, щоби пояснювали членам і нечленам про вигоди, як рівнож підписувати членські карточки для членів, які одержать 10-відсоткові знижки на Союзівці. Вона також заохочує до поїздок автобусами на Союзівку.

Дотації на допомогу Україні зменшуються. Союз грошей не висилає в Україну, але уфундовує друкування книжок для шкільної молоді, висилає учителів для навчання англійської мови, закуповує різне устаткування, висилає папір до друкування.

У. Дячук просить, щоб урядовці відділів закликали членів, щоб свої дивіденди повертали на допомогу Україні. Передала секретарям і пояснила змінену форму на виповнення про зміни у грамотах членів. Предсідник подякувала секретарям О. Гладунові, Т. Сливінському, І. Олійникові та іншим за передані аплікації нових членів.

Після доповіді зголосились до питань і дискусії: В. Ґіна, М. Троян, який дав внесок, щоби помістити українських дітей в пресі, які братимуть участь в Спеціяльній Олімпіяді, як рівнож, щоб Округа допомогла їм фінансово. О. Гладун дякував за признання для нього за приєднання 19 нових членів в 1994 році. Г. Ґіна заторкнув справу щоденника „Свобода". Д. Стець питав про кошти програм на Союзівці. І. Гайда питав про тираж і кошти щоденника і чи бюра в Вашінґтоні й Києві себе оправдають. М. Троян зголосив внесок, щоб Округа виділила 100 дол. на потреби Україні.

Предсідник дала вдоволяючі відповіді, за що присутні нагородили її оплесками.

Відтак В. Василенко подякував за довір'я і перевибір, як рівнож У. Дячук за винагороду для Округи, а також признання для нього.

Проф. І. Телюк подякував У. Дячук за її цікаву доповідь і закрив збори.

Після зборів місцевий Відділ приймав присутніх смачною вечерею, а присутні винагородили членок, які її приготовили, многолітствієм.

При вечері ще довго присутні обмінювались думками про щоденник „Свободу". Були думки, чи слід щоденник замінити на тижневик з більшим форматом, або два рази в тижні, бо тепер ітак щоденник, як правило, пошта доставляє два, а часто раз в тижні.

Потрібно інформацій про українські організації діяспори

Джерзі Сиτі. Н. Дж. — Як відомо щорічно відбувається в Іллинойському університеті в Урбана-Шампейн, організована проф. Дмитром Штогрином, конференція, на якій розглядається різні українські питання зв'язані із українськими проблемами.

Цього року на 14-ій з черги такій конференції, яка відбудеться від 26-го червня до 2-го липня порушені будуть дві теми: „Українська діяспора — її розвиток і зв'язки з Україною" і „Етнічні меншини в Україні і їхня роля в будові держави".До активної участи в цій конференції та виготовлення доповіді є запрошений, між іншими, д-р Осип Мороз, який підготовляє матеріяли до доповіді на тему „Українська діяспора в ЗСА — її місія, цілі і структура". Щоб опертися в доповіді на конкретних матеріялах, д-р О. Мороз звертається з проханням до всіх українських організацій, союзів, об'єднань, фундацій тощо переслати на його адресу статути своїх організацій і як можливо короткі (на одну сторінку машинопису) інформації про діяльність і цілі організації. Ті інформації треба надіслати до 10-го червня на адресу: Dr. Osyp Moroz,102 Steven St., Kerhonkson, N. Y. 12446-9727; Тел.: (914) 626-4533, факс (914) 626-4638.